

การใช้นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

Innovation of Social Engagement to Sustainable Tourism Development: A Case Study of Baan Tam Suea Community, Kaeng Krachan District, Petchaburi

Received:	January	26, 2018
Revised:	May	31, 2019
Accepted:	June	6, 2019

รัชมงคท ทองหล่อ (Ratchamongkhon Thonglor)^{*}

ภัทราวรินทร์ จุยกะระจาย (Phattarawarin Juikrajai)^{**}

วรวรรณ แสงอมร (Worawan Sangamorn)^{**}

ศิริพงษ์ พจนารถ (Siripong Pojjanart)^{**}

หทัยชนก บัวงาม (Hataichanok Buangam)^{**}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) คุณลักษณะของผู้นำชุมชนในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) บทบาทของผู้นำของชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) แนวทาง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิทยาแบบการสร้างทฤษฎีฐานราก ซึ่งเป็นวิธีวิทยาหนึ่งของกระบวนการค้นคว้าที่ค้นพบข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 35 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้นำชุมชนในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่ ผู้ช่วยดูแลทุกข์สุขในแนวทางที่ถูกต้อง ผู้ที่มีความน่าเชื่อถือในประชาชนและต้องการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ผู้ที่พร้อมที่จะรับฟังเหตุผลและให้คำปรึกษา และผู้ที่ให้ความสำคัญต่อปัญหาของชุมชน 2) บทบาทของผู้นำของชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ บทบาทการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาของประชาชนหรือชาวบ้าน บทบาทความคิดริเริ่มของชุมชน บทบาทเป็นตัวแทนการร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชน และบทบาทจัดตั้งกลุ่มและพัฒนากลุ่มในชุมชน 2.1) คุณลักษณะของชาวบ้าน ได้แก่ ร่วมศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมริเริ่มค้นคว้าและสร้างรูปแบบการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน ร่วมตัดสินใจในการ

^{*} อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการงานนิทรรศการและงานอีเว้นท์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

(Ratchamongkhon Thonglor, Lecturer, Bachelor of Business Administration Program in Exhibition and Event Management, Faculty of Management Science, Silpakorn University. mr.ratchamongkhon@gmail.com)

^{**} นักศึกษาปริญญาตรี สาขาการจัดการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Student of Bachelor of Business Administration Program in Hotel Management, Faculty of Management Science, Silpakorn University.

ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และการร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน 3) นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ 3.1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นร่วมกัน 3.2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน 3.3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน 3.4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3.5) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน 3.6) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 3.7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม 3.8) การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร 3.9) การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก 3.10) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการให้ยั่งยืนในอนาคต 3.11) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความคิดของคนรุ่นใหม่) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชน ได้แก่ ระยะเวลาฟื้นฟู ระยะเวลาลงมือปฏิบัติ และระยะการนำไปสู่ความยั่งยืน

คำสำคัญ : นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

This research is qualitative research. The objective is to 1) feature of community leaders to create innovative, engaging way to sustainable tourism, 2) the characteristics of people in innovative ways to engage the community to Sustainable Tourism 3) innovative social engagement towards sustainable tourism 4) Guidelines for Sustainable Tourism Development of Ban Tam Suea Community, Kaeng Krachan District, Phetchaburi Province.

The results of the research were as follows: 1) The characteristics of community leaders in creating innovation, social participation, including assistants to take care of suffering in the right way People who have confidence in the people and want to improve themselves always Those who are ready to listen to reason and give advice And those who give importance to the problems of the community Community initiative role The role is to represent the cooperation between the government and the public. And the role of the group and community development group 2.1) The characteristics of the villagers include studying the problems and causes of the problems. Participate in initiating research and creating development models to solve and reduce the problems of the community. Participate in the use of limited resources to benefit the public. And joint investment in community project activities according to their own capabilities and agencies 3) Social participation in sustainable tourism, including 3.1) Participation in finding problems and issues together 3.2) Participation in joint planning 3.3) Participation in joint operations 3.4) Participation in decision-making 3.5) Participation in joint assessment follow-up 3.6) Having Significant numbers of beneficiaries 3.7) Engaging in activities CSR 3.8) Participation in resource investing 3.9) Participation in the creation of consciousness. 3.10) Participation in the development of sustainable projects in the future 3.11) Participation in enhancing the ideas of the new

generation) Sustainable tourism development methods of the community include the rehabilitation period Practice period And lead to sustainability.

Keywords: Innovation of Social Engagement, Sustainable Tourism

บทนำ

นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประเทศ และยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมสนับสนุนให้เกิด การสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน และนำรายได้เข้าสู่ประเทศ รัฐบาลส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการ ท่องเที่ยวให้มีหลายรูปแบบ ดังนั้นกระทรวงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการวางแผนการยกระดับการท่องเที่ยว โดยชุมชนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความยั่งยืนและได้ให้ความเห็นชอบประเด็นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดย ชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย, 2561)

การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมมานำเสนอสิ่งใหม่ๆ ซึ่งอาจเป็น แนวความคิด หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่ไม่เคยมีมาก่อนมาปรับใช้หรือดัดแปลงหรือพัฒนาจากของเดิมให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจ (พีระยุทธ อาจอำนวย, 2557) สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบดังนี้ 1) นวัตกรรมด้าน ผลิตภัณฑ์ (Product innovation) 2) นวัตกรรมด้านการบริการ (Service innovation) 3) นวัตกรรมด้าน กระบวนการผลิต (Business process innovation) 4) รูปแบบธุรกิจใหม่ (Business model innovation) อย่างไรก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์ องค์ความรู้ เทคโนโลยีและชุมชนที่เข้มแข็งจะสร้างธุรกิจนวัตกรรมที่ยั่งยืน การใช้นวัตกรรม มี กิจกรรมและการจัดการร่วมกันของชุมชนคนภายในพื้นที่อย่างชัดเจนและเป็นประจำ มีการร่วมแบ่งปันทรัพยากรและ ร่วมรังสรรค์นวัตกรรมให้ตรงกับเป้าหมายของแต่ละองค์กรเป็นโอกาสที่จําพาไปสู่ความสำเร็จใหม่ๆในอนาคต (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2558)

นวัตกรรมการมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะเป็นการให้โอกาสคนในชุมชน ได้มีโอกาสร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชนตามสภาพปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนรวมทั้ง สอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะ ยังเป็นการใช้ศักยภาพของชุมชนในการเกื้อหนุนให้เกิดการบูรณาการ การมีส่วนร่วมในหลายๆด้านอาทิด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอาชีพ อาจเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชน ช่วยลดช่องว่างของการพัฒนาสร้างสมดุลของการพัฒนาอันเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมให้มีความ ยั่งยืนการพัฒนาต่อไป (พจนารถ อินทรมานนท์, 2556)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่รัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นโดยมุ่งเน้นไปที่แหล่ง ชุมชนให้ความสำคัญกับเรื่องสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อม เคารพความ เป็นชุมชนและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมหรือการถดถอยทางทรัพยากรธรรมชาติที่แต่ละ ชุมชนมีโดยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วโดยรูปแบบของการ ท่องเที่ยวนั้นยังสามารถทำให้เกิดปัญหาหาร่วมกันได้ไม่ว่าจะเป็นการตลาดเคลื่อนทางสังคม การสูญเสียมรดกทาง วัฒนธรรมเพื่อการพึ่งพาอาศัยทางเศรษฐกิจและการทำลายระบบนิเวศซึ่งรวมถึงรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกหรือ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Rob Gilbert, 2560)

จังหวัดเพชรบุรีมีทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากร เศรษฐกิจหลักของจังหวัดเพชรบุรีจึงมีสภาพทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และภาคบริการ พร้อมทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในธุรกิจหลายธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าและแม่น้ำเพชรบุรีจากความสมบูรณ์ของพื้นที่ชาวบ้านจึงทำอาชีพเป็นเกษตรกรรม เพาะปลูกพืช ผักผลไม้ นานาชนิดและเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรอินทรีย์ มีโครงการธนาคารต้นไม้เป็นฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ยังมีโฮมสเตย์ไว้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อมาพักผ่อนรวมทั้งกิจกรรมตลอดการท่องเที่ยว (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. คุณลักษณะของผู้นำชุมชนในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. บทบาทของผู้นำของชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
3. นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
4. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตในการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หนังสือ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ
2. ขอบเขตด้านข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่เพื่อสังเกต สัมภาษณ์ด้วยตนเอง และใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อบันทึกภาพเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่คือ ชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือน มกราคม – เดือน พฤษภาคม 2561

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. จะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนานจนถึงชั่วลูกชั่วหลานมิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น
2. ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและลดปริมาณของเสียที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
3. มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการจัดการและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
4. มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการวางแผนงานการจัดสรรงบประมาณและการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม
5. มีการสร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่แนวคิด การศึกษาวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนออกไปในหมู่ประชาชนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่ม 27 เรื่องที่ 3 ลิขสิทธิ์เป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2560)

แนวคิดนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์และคณะ (2553) ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรม หมายถึง “สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้ ทักษะประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือกระบวนการใหม่ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม”

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2560) ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดคุณค่า

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สัญญา เคนาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิทยาการทฤษฎีฐานรากที่ประกอบไปด้วย 1) ผู้วิจัยจะต้องมีความไวเชิงทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) ต่อการที่จะคิดและศึกษาข้อมูลในลักษณะที่จะนำไปสู่การสร้างมโนทัศน์และทฤษฎี 2) ผู้วิจัยจะต้องทำงานใกล้ชิดกับกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน 3) กระบวนการสร้างทฤษฎีฐานรากเน้นการเข้าถึงข้อมูล 4) การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากถือว่ามโนทัศน์ สมมติฐาน และกรอบแนวคิด สำหรับอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาจะต้องมาจากข้อมูลโดยตรง 5) ทฤษฎีที่ได้มาด้วยวิธีวิจัยแบบทฤษฎีฐานรากถือว่าเป็นทฤษฎีที่นักวิจัยสร้างขึ้นมาจากข้อมูลโดยตรง และเป็นทฤษฎีที่มุ่งหาคำอธิบายให้แก่ปรากฏการณ์ที่นักวิจัยเลือกมาศึกษาเป็นหลัก (พิทักษ์ศิริวงศ์, 2547 : 14 ; กัญญา โพธิ์วัฒน์ และคณะ. 2548) เพื่อศึกษาการใช้นวัตกรรมมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีวิธีการและขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. **พื้นที่ที่ใช้ศึกษาข้อมูล** วิจัยนี้ศึกษาพื้นที่ในชุมชนบ้านถ้ำเสือ เลขที่ 1120 หมู่ 3 ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีจำนวนโฮมสเตย์ชุมชนบ้านถ้ำเสือจำนวนทั้งหมด 8 หลังด้วยกัน ได้แก่ บ้านนางวรรณ อินมี , บ้านนางสุวรรณ เต็มคอน , บ้านนางสมฤทธิ สั่งพวง , บ้านบอมแบม , บ้านนวิรัตน์ อินมี , บ้านนางพะเยา เพิ่มเจริญ , บ้านนายสิริวัฒน์ กุลวัฒน์ , บ้านนายบุญเลิศ เต็มคอน

2. **ประชากรและผู้ให้ข้อมูล** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้วิจัยเลือกให้ข้อมูลหลักตามวิธีการ การเลือกโดยยึดจุดมุ่งหมายของการวิจัยเป็นหลัก โดยผู้ให้ข้อมูลหลักต้องมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความรู้หรือให้ข้อมูลได้มากที่สุด การวิจัยครั้งนี้แบ่งผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็น 2 กลุ่มหลัก (สุภางค์ จันทวานิช , 2555) จำนวน 35 คน ได้แก่ ผู้นำองค์กร หรือ ประธานชุมชน สมาชิกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโฮมสเตย์ชุมชนบ้านถ้ำเสือทั้งหมด 8 หลัง

3. **เครื่องมือในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือสำคัญเพื่อช่วยให้การเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย ตัวผู้วิจัย กล้องถ่ายภาพดิจิทัล สมุดบันทึก เครื่องอัดเสียง และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ (สุภางค์ จันทวานิช ,2555)

3.3.1 ผู้วิจัยนับเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการเก็บข้อมูล เตรียมตัวในการเก็บข้อมูลโดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การคัดเลือกคำถามในการสัมภาษณ์ การทดลองสัมภาษณ์ การใช้เครื่องมือในการสัมภาษณ์ บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.2 สมุดบันทึก คือ สมุดและปากกาสำหรับจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยในสมุดจดจะต้องมีชื่อผู้ให้ข้อมูล สถานที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์รวมทั้งการติดต่อสื่อสารช่องทางอื่นๆ

3.3.3 กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการเก็บข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมบรรยากาศ เพื่อใช้ในการอ้างอิงและนำรูปภาพมาวิเคราะห์ข้อมูลประกอบรวมกับการสัมภาษณ์

3.3.4 เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกข้อมูลเสียงสัมภาษณ์อย่างละเอียดของผู้ให้ข้อมูล โดยการนำเอาเสียงที่ได้ถอดออกจากเทปมาอยู่ในรูปแบบของตัวอักษร

3.3.5 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเป็นแนวคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการตั้งคำถามจากวัตถุประสงค์ที่ได้ศึกษามาประกอบแนวคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ คือ การได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้ มาจากแนวคำถามที่ได้ศึกษาและรวบรวมความเป็นมาของชุมชนบ้านถ้าเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัด เพชรบุรี แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคม และได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเก็บข้อมูลวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 30 ท่าน

4.2 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ คือ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลการศึกษาในอดีตซึ่งได้รวบรวมจากการ ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเอกสาร หนังสือ บทความ ผลงานวิจัยและรายงานวิชาการการห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร รวมทั้งค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างธุรกิจบนโลกออนไลน์

5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล กล่าวถึงความสำคัญของการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพมีความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของ ข้อมูล ปราศจากความลำเอียง การตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิง คุณภาพ คือ การตรวจสอบคุณภาพข้อมูลแบบสามเส้า มีวิธีการตรวจสอบ (สุภางค์ จันทวานิช, 2555) คือ

5.1 การตรวจสอบข้อมูลด้านข้อมูล คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้น ถูกต้องหรือไม่ วิธีการ ตรวจสอบ คือ ตรวจสอบแหล่งที่มาข้อมูลหลายทาง

5.2 การตรวจสอบด้านวิธีรวบรวมข้อมูล การใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

5.3 การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล เนื่องจากกลุ่มวิจัยมีมากกว่า 2 คนจึงได้มีการ อ่านทบทวนและตรวจสอบรายละเอียดโดยการอ่านซ้ำหลายรอบ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนำข้อมูลที่ได้ เช่น แบบสอบถามปลายเปิด การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการจำแนกและจัดระบบ ข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อสรุป ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การจัดระเบียบข้อมูล ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดรหัสข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 การจัดการข้อมูลหรือข้อสรุปชั่วคราว และขั้นตอนที่ 4 การสร้างบทสรุป (สุภางค์ จันทวานิช, 2555)

7. การนำเสนอผลการวิเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิจัยให้ถูกต้องและน่าเชื่อถือ สะท้อน ข้อเท็จจริงผู้วิจัยต้องมีความสามารถทางด้านภาษา ในการใช้เรียบเรียงถ้อยคำและมีเทคนิคการนำเสนอที่ดี ชวนติดตาม และเพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (สุภางค์ จันทวานิช, 2555)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้นำในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

1.1 ลักษณะกลุ่มผู้นำ

1.1.1 ผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ กลุ่มผู้นำมีการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการในโครงการธนาคารต้นไม้ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบและมีผู้รับผิดชอบในงานแต่ละด้าน ก่อนการทำงานจะต้องมีการประชุม วางแผน เสร็จสิ้นกิจกรรมก็ต้องมาสรุปวิเคราะห์ปัญหาในการทำงาน เพื่อนำมาแก้ไขในครั้งต่อไป โดยการประชุมอย่างเป็นทางการนั้นจะมีประธานโครงการและผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้าร่วมการประชุมด้วย

1.1.2 ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ในการทำงานความเป็นกันเองจะอยู่ในความเป็นทางการเสนอและด้วยกลุ่มผู้นำเป็นสมาชิกในชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จึงทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกันและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จึงหาข้อยุติเพื่อให้เกิดมติในการทำงานต่อไป

2.2 ลักษณะผู้นำ สามารถจำแนกลักษณะผู้นำตามแนวคิดลักษณะผู้นำ ได้ 5 ลักษณะดังนี้

2.2.1 ผู้ช่วยดูแลทุกข์สุขแทนผู้อื่นในแนวทางที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม กลุ่มผู้นำได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือชุมชนของตน ในเรื่องการแก้ไขปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำการเกษตร โดยได้จัดกิจกรรมความรู้ให้แก่ชาวบ้านในชุมชน เพื่อดึงดูดใจชาวบ้านมาทำปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยเบญจคุณในการทำการเกษตร เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและปลอดภัยจากสารเคมีรวมถึงการปลูกต้นไม้เพื่อเข้าร่วมโครงการธนาคารต้นไม้ สามารถใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ กิจกรรมให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ ได้แก่การให้ความรู้เรื่องแหล่งเชื้อเพลิงชีวมวล สามารถใช้ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับหม้อต้มไอน้ำเป็นวัตถุดิบที่แปรรูปมาจากต้นไม้ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้แก่ การให้เยาวชนในชุมชนเป็นมัคคุเทศน์น้อยในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน ส่งผลให้เยาวชนมีความกล้าคิด กล้าแสดงออก รวมทั้งสามารถสร้างรายได้อีกด้วย กลุ่มผู้นำเป็นทั้งผู้ริเริ่มและเป็นทั้งผู้ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน โดยกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมกลุ่มผู้นำได้ศึกษาเรียนรู้และนำมาเผยแพร่ โดยการปฏิบัติเพื่อให้เยาวชนและชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด

2.2.2 ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตัวประชาชนและต้องการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นได้ โดยจะต้องปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ นอกจากนั้นยังจะต้องเชื่อมั่นในตัวบุคคลในชุมชนที่จะเข้ามาทำกิจกรรม เพราะทุกคนมีความสามารถเพียงแต่โอกาสในการแสดงออกเท่านั้น

2.2.3 ผู้ที่พร้อมที่จะรับฟังเหตุและปรึกษากับผู้อื่นในปัญหาสำคัญของท้องถิ่น ในการทำงานกลุ่มผู้นำต้องเรียนรู้ พัฒนาความสามารถของตนเองอยู่เสมอและการเรียนรู้นั้นก็จะต้องเป็นผู้เรียนรู้ที่ดีจากผู้อื่น เพราะในบางทักษะต้องยอมรับว่าผู้อื่นชำนาญกว่า กลุ่มผู้นำก็ต้องนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนั้นกลุ่มผู้นำยังต้องเป็นผู้รับฟังเหตุผลและความคิดจากผู้อื่นด้วย

2.2.4 ผู้ที่มีความตั้งใจในการทำงานเพื่อส่วนรวม การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นไม่มีสิ่งตอบแทนผู้ที่ทำงานเพื่อส่วนรวมได้จะต้องมีความเสียสละและมีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างแท้จริง จะต้องอาศัยผู้ที่มีความเสียสละและอดทนในการทำงาน

2.2.5 เป็นมิตรที่ดีของชนทุกชั้น กลุ่มผู้นำเป็นสมาชิกในชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ย่อมมีความผูกมิตรกับคนในชุมชนเป็นอย่างดี การรับฟังความคิดเห็น อ่อนน้อมถ่อมตน จะทำให้เป็นที่รักของชาวบ้าน และช่วยส่งเสริมความเป็นผู้นำของชุมชน

2. บทบาทของกลุ่มผู้นำในการพัฒนาชุมชน

2.1 บทบาทการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาของประชาชนหรือชาวบ้าน โครงการหรือกิจกรรมจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้านการทำความสะอาดภายในโครงการ รวมไปถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน อาทิ ขนมหอมม่วง กิจกรรมล่องเรือแม่น้ำเพชรบุรี เป็นต้น

2.2 บทบาทความคิดริเริ่มของชุมชน กลุ่มผู้นำเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อมทราบถึงความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง รวมไปถึงการจัดลำดับปัญหาของชาวบ้านในชุมชน และใช้ความคิดริเริ่มให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน

2.3 บทบาทเป็นตัวแทนการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนกับประชาชน การพัฒนาชุมชนจะเกิดความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน การใช้ทรัพยากรในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนและการสนับสนุนของภาครัฐ อาจรวมถึงการสนับสนุนทางภาคเอกชนด้วย

2.4 บทบาทจัดตั้งกลุ่มและพัฒนากลุ่มในชุมชน โดยกลุ่มผู้นำได้เข้าร่วมอบรมโครงการธนาคารต้นไม้ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับคนในชุมชนต่อไป ดังตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ ความว่า

2.5 บทบาทการสรรหาและพัฒนาผู้นำชุมชน บทบาทที่สำคัญคือ พัฒนาตนเองและทำตนเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชนโดยในการพัฒนาตนเองกลุ่มผู้นำจะได้รับความรู้ที่อบรมนำมาประยุกต์และปรับใช้กับกิจกรรม รวมถึงสรรหาผู้ที่มีความสามารถและพร้อมเสียสละการทำงานเพื่อสังคมเข้ามาร่วมกิจกรรม ดังตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ ความว่า

2.6 บทบาทการวางแผนและวางโครงการ เป็นสิ่งสำคัญในการทำงานกลุ่มของกลุ่มผู้นำใช้ปฏิบัติในการทำงาน เริ่มตั้งแต่ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น วิเคราะห์ แนวทางปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติ สรุปและประเมินผล

3. คุณลักษณะของชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาคุณลักษณะของชาวบ้านกับการมีส่วนร่วมในการใช้นวัตกรรม ได้แบ่งขั้นตอนลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 8 ลักษณะดังนี้

1. ร่วมศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้เป็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวบ้านภายในชุมชนไม่สามารถเข้าใจปัญหาและค้นหาปัญหาได้ด้วยตนเอง การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ก็จะไม่มีความหมาย เนื่องจากชาวบ้านไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมโครงการ

2. ร่วมริเริ่มค้นคว้าและสร้างรูปแบบการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชาวบ้านในชุมชน ให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด ไม่กระทบถึงสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้นำและชาวบ้านในชุมชนร่วมกันก่อตั้งกลุ่มผู้เข้าร่วมธนาคารต้นไม้ เพื่อนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

3. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ชาวบ้านในชุมชนมีความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาอาชีพเพื่อพึ่งพาตนเอง และสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชน มีการทำปุ๋ยอินทรีย์ที่ช่วยเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิตพืชผลทางการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีในการทำการเกษตร การพัฒนาด้านวัตถุ โดยการทำแท่งชีวมวลหรือเชื้อเพลิงชีวมวล เป็นการนำแก๊สไม่ เศษวัสดุทางการเกษตรมาแปรรูปอัดแน่นให้เป็นแท่งขนาดเล็ก ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงได้ และยังมีการรวมกลุ่มผู้สูงอายุ ในการปลูกสมุนไพร ได้แก่ ขมิ้นชัน ฟ้ายะลวยโจร เม็ดมะรุม เพื่อนำมาทำเป็นยาสมุนไพรแคปซูล ชาวบ้านในชุมชนสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว

4. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน เมื่อประโยชน์ของโครงการธนาคารต้นไม้ช่วยพัฒนาให้ชาวบ้านในชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลในหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามาศึกษาและสนใจในการทำงานของโครงการ รวมถึงร่วมพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5. ร่วมวางนโยบายแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดสรรหรือแก้ปัญหา รวมทั้งสนองความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน วางแผนโครงการ เป็นขั้นตอนที่ขาดไม่ได้ ผู้นำและชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนโครงการธนาคารต้นไม้จะทำให้ชาวบ้านมีความเข้าใจในการแก้ปัญหาและพัฒนาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ อาทิ นโยบายการพัฒนาบุคคลในชุมชนอย่างยั่งยืนตามกระบวนการของโครงการธนาคารต้นไม้

6. ร่วมปฏิบัติตามแผนงานโครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย ปัจจุบันมีชาวบ้านเข้ามาช่วยกันพัฒนาและเข้าร่วมโครงการธนาคารต้นไม้มากขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาโฮมสเตย์ให้ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ควบคู่ไปกับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบบ้านพักโฮมสเตย์ให้กับผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน ปัจจุบันมีโฮมสเตย์จำนวน 8 หลังคาเรือน ในด้านของร้านค้าสวัสดิการ เป็นร้านค้าจำหน่ายสินค้าสำหรับอุปโภคบริโภคในครัวเรือน โดยมาจากการระดมทุนของสมาชิก ในด้านกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ชาวบ้านใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปลูกผักปลอดสารพิษที่ช่วยเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิต ผักอินทรีย์ที่ปลูกส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของผักสลัด เช่น เรดโอ๊ค กรีนโอ๊ค ผักกาดแก้ว ผักกาดหอม เป็นต้น เป็นการสร้างรายได้ทางการเกษตร

7. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล บำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ได้ประโยชน์ได้ตลอดไปเป็นการติดตามประเมินผลสำเร็จของโครงการและประเมินผลโครงการว่าดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดหรือวางแผนโครงการสู่ชุมชนต่อไป รวมถึงช่วยกันฟื้นฟูชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างเช่น การรับรางวัลที่โครงการได้รับมาในโอกาสต่างๆ

8. ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารของโครงการ ในการแสดงความคิดเห็น การยอมรับ และการเสนอแนวทางในการพัฒนา เพื่อให้โครงการมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการให้ลุล่วงตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้

9. ร่วมได้รับผลประโยชน์ ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง และประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันของชาวบ้านในชุมชน เพื่อสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรน้ำให้คงอยู่กับชาวบ้านไปอีกนาน

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน

1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน เช่นการเลือกตั้งของผู้ใหญ่บ้านในชุมชน การเลือกประธานโครงการธนาคารต้นไม้

2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น การมีส่วนร่วมแบบชักนำ

3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาส โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดก็ได้ เช่น การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง คือ การที่ชาวบ้านในชุมชนที่มีความสนใจในโครงการธนาคารต้นไม้หรือการนำบ้านของตนเองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำโฮมสเตย์โดยสมัครใจ และเกิดจากจิตสำนึกที่จะพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน มีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำและตนเองว่าจะดำเนินโครงการให้บรรลุตามเป้าหมายได้

4. การใช้นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระเจาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี

4.1 การใช้นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การท่องเที่ยวยั่งยืนที่ชุมชนประสบอยู่ อาจจะได้มาจากความร่วมมือกันของคนในชุมชน ผู้นำ หรือภาครัฐและเอกชน ที่คอยเข้ามาสนับสนุนการมีส่วนร่วมให้เกิดเป็นนวัตกรรมการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนโดยได้จำแนกออกเป็น 10 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นร่วมกัน ชุมชนทุกชุมชนมีปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรป่าไม้ เพียงแต่ว่าผู้นำให้ความสนใจของปัญหาที่เกิดขึ้นมากหรือน้อย หากการเป็นผู้นำที่ดีแล้วต้องทราบและรับรู้ถึงปัญหาที่ชาวบ้านประสบอยู่เพื่อนำมาวิเคราะห์แก้ไข เพื่อให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขอย่างถูกวิธีและส่งผลดีในอนาคต

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน การวางแผนร่วมกันนี้อาจหมายถึงการวางแผนกันสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมเพื่อตัดสินใจในการหาแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการดำเนินกิจกรรมให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชาวบ้านให้ดำเนินไปอย่างลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันตามกำลังความสามารถของชาวบ้าน เช่น โครงการธนาคารต้นไม้

4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในด้านนี้ผู้นำและชาวบ้านต้องมีการตัดสินใจร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนาที่ตรงกับปัญหาของชุมชนตั้งแต่ การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น ช่วงดำเนินการวางแผน และช่วงปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน ด้านการติดตามประเมินผลนั้นสามารถเห็นได้จากการที่ผู้นำและชาวบ้านมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สอดคล้องกับการพัฒนารายได้ของชุมชนให้มั่นคงขึ้น พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านในชุมชนมองเห็นถึงความยั่งยืนมากขึ้น

6. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากการมีส่วนร่วมของผู้นำและชาวบ้านในการทำโครงการธนาคารต้นไม้ และร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความมั่นคงและปลูกจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้นทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่เน้นต่อสังคมเป็นหลักอาศัยการคืนประโยชน์ให้สังคมต่อทรัพยากรธรรมชาติที่ได้นำมาใช้ในการประกอบอาชีพหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในอนาคต อาทิเช่น การปลูกป่า และการทำเกษตรอินทรีย์

8. การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร ทรัพยากรในที่นี้อาจหมายถึง แรงงาน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลข่าวสาร เป็นแหล่งทรัพยากรหลักที่สำคัญในชุมชน นำมาเพื่อใช้พัฒนาโครงการ โดยต้องอาศัยความร่วมมือของผู้นำและชาวบ้านในชุมชน ในการสนับสนุนและเข้าร่วมโครงการธนาคารต้นไม้ด้วยความสมัครใจและไม่หวังผลตอบแทน

9. การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก จากการที่ชาวบ้านร่วมมือกันในการรักษาทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด โดยการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่กับชุมชนตามชื่อของชุมชนว่าชุมชนบ้านถ้ำเสือ ซึ่งถ้ำเสือนั้นแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติซึ่งเป็นที่อยู่ของเสือและสร้างความยั่งยืนให้กับทรัพยากรทางธรรมชาติให้คงอยู่กับประเทศไทยไปอีกนาน

10. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการให้ยั่งยืนในอนาคต การที่ผู้นำและชาวบ้านร่วมกันพัฒนาและมีส่วนร่วมช่วยกันในการคิด และปฏิบัติ ในการทำโครงการธนาคารต้นไม้ และเรียนรู้ เข้าใจ ในโครงการต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นเพื่อผลประโยชน์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้น

11. การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความคิดของคนรุ่นใหม่ ในเรื่องของการเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดให้ชุมชนเพิ่มขึ้น

1. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

การใช้นวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมี 3 ระยะ ดังนี้

1. นวัตกรรมการมีส่วนร่วมระยะการฟื้นฟู ระยะเวลาก่อตั้งชุมชนบ้านถ้ำเสือเริ่มขึ้นตั้งแต่พุทธศักราช 2548 ช่วงระหว่างปีพุทธศักราช 2540 มีการเริ่มพัฒนาชุมชนบ้านถ้ำเสือเพื่อฟื้นฟูความเป็นอยู่และจัดสรรการใช้ทรัพยากร ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้ให้ความสนใจเรื่องภายในชุมชนมากพอ ไม่มีการอบรมหรือมอบความรู้ให้แก่บุคคลภายในชุมชน ซึ่งองค์ความรู้ของผู้นำชุมชนในตอนนั้นมีน้อยแต่อยากลงมือปฏิบัติ โดยระยะก่อตั้งชุมชนนั้นต้องเลือกบุคคลที่สามารถลงมือทำได้แน่นอน

1.1 วางแผนอบรมความรู้ การวางแผนอบรมความรู้ของผู้นำในชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้นำและชาวบ้านในชุมชนที่สนใจเข้าร่วมอบรมโครงการธนาคารต้นไม้ โดยนำความรู้ขั้นพื้นฐาน การศึกษาดูงานเกี่ยวกับธนาคารต้นไม้ มาเผยแพร่ให้กับชาวบ้านในชุมชน

1.2 โครงการธนาคารต้นไม้ เป็นโครงการริเริ่มตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่กล่าวถึงการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้จากการที่ชาวบ้านมีอาชีพเกษตรกรรมปลูกพืชเลี้ยงเดี่ยว

1.3 การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ภายในชุมชนบ้านถ้ำเสือมีการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการทำปุ๋ยเกษตรอินทรีย์ที่ช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีในการทำการเกษตร การทำประโยชน์ต่อสังคมภายในชุมชนและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

2. นวัตกรรมการมีส่วนร่วมระยะลงมือปฏิบัติ นวัตกรรมที่เข้ามามีส่วนร่วมในช่วงการลงมือปฏิบัติ คือ การร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านที่เป็นหนึ่งเดียวและองค์กรเอกชนหรือภาครัฐบาลให้การสนับสนุนทางการตลาด และการท่องเที่ยวภายในชุมชนจนเกิดเป็นชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

2.1 Village To The World หนึ่งในโครงการที่เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานกิจกรรมรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวและสร้างสรรค์กิจกรรม เพื่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ภายในชุมชนมากที่สุด

2.2 บริษัทบอร์น ดิสติงชัน จำกัด บริษัทให้การปรึกษาด้านการตลาด การบริหารกลยุทธ์ด้านการสื่อสารการตลาดและประชาสัมพันธ์สำหรับอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก และให้การสนับสนุน Village To The World ให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

2.3 การมีส่วนร่วมของชาวบ้านมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาชุมชนให้ไปสู่ความยั่งยืน ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันในการพัฒนาและทำโครงการธนาคารต้นไม้อย่างสามัคคีกัน อาทิ การเข้าร่วมกับโครงการธนาคารต้นไม้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

3. นวัตกรรมของช่วงการสร้างความยั่งยืน การใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้กับทางชุมชนภายใต้โครงการธนาคารต้นไม้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย เพื่อที่จะได้นำทรัพยากรต้นไม้ที่เข้าร่วมโครงการจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปีเพื่อเป็นเงินออมในอนาคตและสามารถใช้เป็นหลักประกันเงินกู้แทนการใช้ที่ดินพร้อมทั้งนำประโยชน์จากต้นไม้มาใช้ประโยชน์อีกหลายด้าน ทั้งยังเสริมสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

3.1 การนำความรู้มาพัฒนาอาชีพ ชาวบ้านและบุคคลในพื้นที่ที่มีการนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการอบรม และคิดค้นขึ้นมาใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเองรวมถึงกิจกรรมที่คิดค้นขึ้นเพื่อให้ความรู้ อาทิ เตาเผาถ่านอิวาเตะ เป็นเตาเผาที่ประยุกต์รูปแบบมาจากเตาเผาของชาวญี่ปุ่นใช้เผาเศษไม้หรือเศษวัสดุทางการเกษตรเนื่องจากการเผาความร้อนค่อยๆ เพิ่มขึ้นทำให้ได้ถ่านไม้ที่มีคุณภาพมีความเป็นคาร์บอนบริสุทธิ์จนนำไฟฟ้าได้ แทนเชื้อเพลิงชีวมวลเป็นการนำวัสดุทางการเกษตรสับบดให้เป็นผงฝุ่นขนาดเล็กผ่านกระบวนการอบแห้งเพื่อลดความชื้นและนำเข้า

เครื่องบดอัดแรงดันสูงให้อัดแน่นเป็นแท่งขนาดเล็กซึ่งจะสามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรม คาร์บอนเครดิต เป็นแหล่งคาร์บอนเพื่อชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยการขายคาร์บอนเครดิตให้กับองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ตามกลไกการพัฒนาที่สะอาดและภาคเอกชนต่าง ๆ ที่มีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อคาร์บอนเครดิตเพื่อชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมา การทำปุ๋ยเบญจคุณหรือปุ๋ยอินทรีย์ คือปุ๋ยที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์ 5 ชนิด ดังนี้ จุลินทรีย์ในนมเปรี้ยว จุลินทรีย์จากแบ่งหมาก จุลินทรีย์จากรำข้าว จุลินทรีย์ในดินปลวก และจุลินทรีย์ในดินกอไผ่ การนำปุ๋ยเบญจคุณ มาใช้ในการทำเกษตร ช่วยลดต้นทุนการผลิตและช่วยให้พืชเจริญเติบโตยังส่งผลให้เกษตรกรห่างไกลจากสารเคมีเป็นอีกทางเลือกในการทำเกษตรปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคอย่างยั่งยืน เป็นต้น

3.2 กำเนิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ภายในชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีหลังจากที่องค์กรภาคเอกชนเข้ามาช่วยส่งเสริมด้านการตลาดการท่องเที่ยว ชาวบ้านได้มีการปรับปรุงโฮมสเตย์ให้ดีขึ้นตรงตามมาตรฐานของมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของกรมกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานและร่วมทำกิจกรรมที่ทางภาคเอกชนจัดให้อาทิ กิจกรรมการปลูกต้นไม้ในป่าชุมชนและเพาะกล้าไม้เพื่อนำไปใช้ในการปลูกป่า เพื่อที่ชุมชนบ้านถ้ำเสือจะได้มีป่าที่ร่มรื่นและอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในอนาคต ต้นไม้ที่ปลูกทุกต้นจะถูกนำเข้าธนาคารต้นไม้เป็นการยืนยันว่าต้นไม้จะอยู่คู่ผืนป่าไว้ถาวร ต้นไม้ที่ชุมชนบ้านถ้ำเสือก็จะยังอยู่และเติบโตให้ร่มเงาในอนาคต กิจกรรมปลูกกระสุนเมล็ดพันธุ์ต้นไม้ มีการจัดทำป้ายความรู้แสดงถึงพันธุ์ไม้และการทำกิจกรรมต่าง ตลอดทางเพื่อให้ผู้ศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอีกทางหนึ่ง ในการจัดกิจกรรมการปลูกป่าในชุมชนมีการทำร่วมกัน สามารถนำลูกกระสุนเมล็ดพันธุ์ต้นไม้ไปปลูกเองได้ และปลูกเนื่องในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ รวมถึงการทำประโยชน์เพื่อสังคมของกลุ่มบริษัทต่างๆ เพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของชุมชนหรือกิจกรรมทางน้ำ ที่มีอุปการะรักษาความปลอดภัยอย่างครบถ้วนเพื่อที่จะยกระดับตนเองให้เข้าไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่

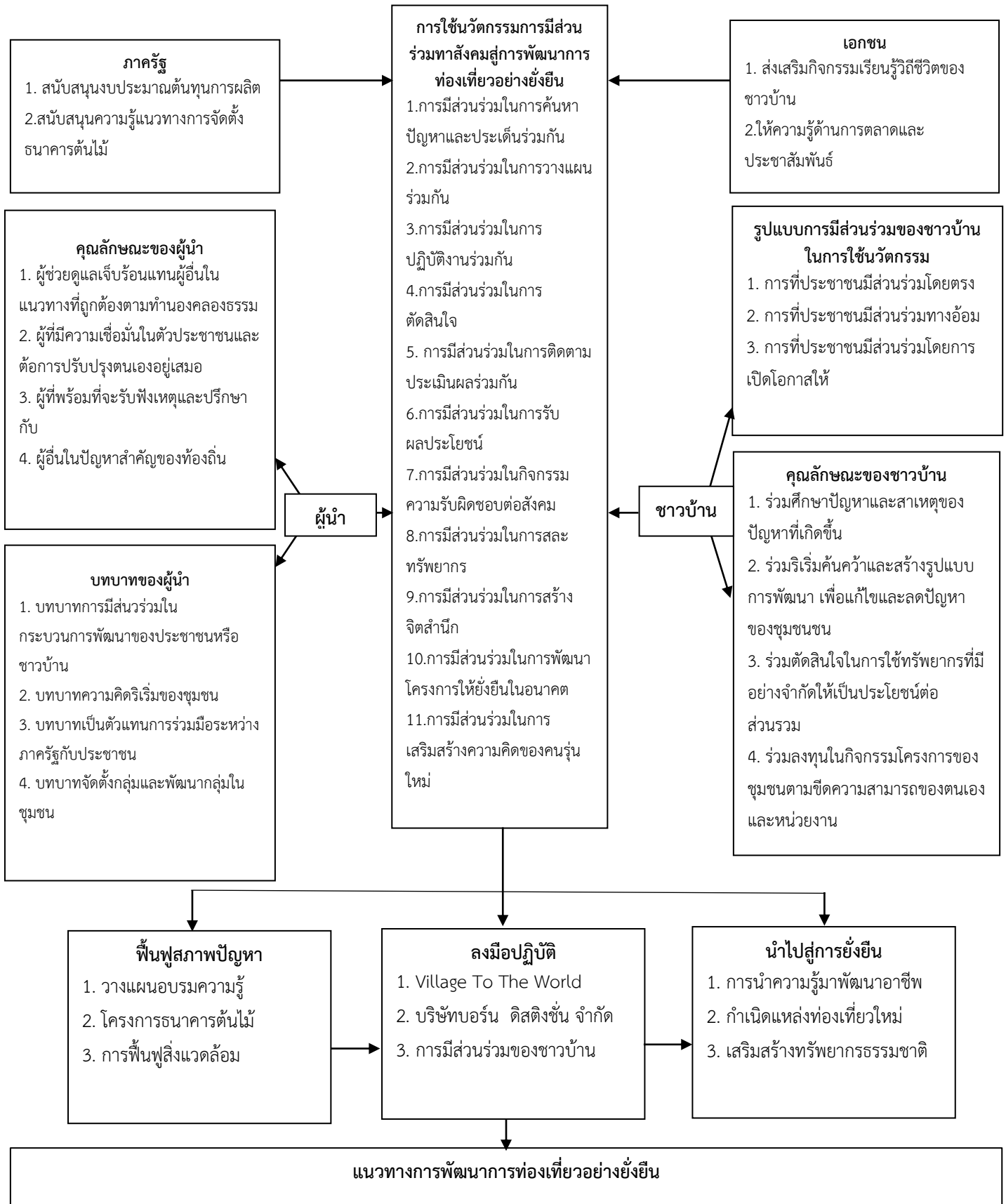
3.3 เสริมสร้างทรัพยากรธรรมชาติ ในการเสริมสร้างทรัพยากรภายในชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้นำชุมชนคิดว่าการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชนมีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และสร้างเป็นรายได้ให้กับทางชุมชนมากที่สุดได้ จึงเกิดการก่อตั้งธนาคารต้นไม้ขึ้นโดยความร่วมมือกันของผู้นำ ภาครัฐและสมาชิกในชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับ รวมถึงธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ยังเข้ามาสนับสนุนเงินทุน องค์ความรู้ และสอนอาชีพอย่างต่อเนื่อง ด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านถ้ำเสือมีความโดดเด่นด้านกระบวนการเรียนรู้เรื่องการทำธนาคารต้นไม้ ทำให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกและตระหนักถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ทุกคนในชุมชนล้วนอยากเห็นความเปลี่ยนแปลงของคนที่เคยทำเกษตรเชิงเดี่ยวอย่างเดียวกลับมาให้ความสำคัญกับการปลูกต้นไม้ ทำเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์และธรรมชาติที่สวยงาม

สรุปและอภิปรายผล

จากการใช้นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกิดจากสภาพปัญหาของชุมชนบ้านถ้ำเสือที่เกิดขึ้นในอดีต ชาวบ้านในชุมชนประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก แต่ขาดทรัพยากรน้ำช่วยในการเพาะปลูกชาวบ้านจึงตัดสินใจขายที่ดินให้แก่รายทุนเพื่อการดำรงชีพทำให้คนชุมชนต้องหางานทำนอกชุมชนส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนทำให้ชุมชนอ่อนแอสูญเสียการพึ่งตนเองและขาดความมั่นคงให้กับการดำเนินชีวิต ทั้งตัวเองและลูกหลาน และยังรวมถึงการใช้ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดความรู้และไม่รู้คุณค่าทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันของผู้นำและชาวบ้านที่ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยผู้นำสนใจและศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและพูดคุยกับชาวบ้านเพื่อหาทางแก้ไขสอดคล้องกับ (พิณิต โคตะการณ, 2559) ได้ให้ความหมายของผู้นำ หมายถึง บุคคลในกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้กำกับและประสานงานให้กิจกรรมของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันซึ่งผู้นำอาจเป็นผู้ที่อาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งหรือเป็นผู้ที่แสดงตัวเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในกลุ่มเพื่อที่จะกำกับและประสานงานที่จะนำไปสู่เป้าหมายด้วยพลังของกลุ่มเป็นผู้ตัดสินใจเป็นผู้ออกคำสั่งเป็นผู้จัดการปัญหาการโต้แย้งภายในกลุ่ม ซึ่งผู้นำของชุมชนบ้านถ้ำเสือได้พาเยาวชนคนในชุมชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการธนาคารต้นไม้ เพื่อนำความรู้ที่ได้ มาพัฒนาจนเกิดโครงการธนาคารต้นไม้ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่ยั่งยืน โดยอาศัยการเป็นลักษณะของชาวบ้านในการช่วยการพัฒนาและการนำความรู้ที่ผู้นำได้ถ่ายทอดมา มาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการพัฒนามาประกอบอาชีพเป็นรายได้หลักของชาวบ้าน นอกเหนือจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว มีการร่วมกันมีส่วนร่วมในการค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชาวบ้านในชุมชน ให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด ไม่กระทบถึงสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้นำและชาวบ้านในชุมชนร่วมกันก่อตั้งกลุ่มผู้เข้าร่วมธนาคารต้นไม้ เพื่อนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับ (ศศิเพ็ญ เพ็ชรขาว, 2558) เมื่อพิจารณาถึงลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วม บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน คือ สมาชิกภายในชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจที่จะเข้าร่วมเพราะจะทำให้สร้างแรงจูงใจและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ปัญหาและรับรู้ถึงปัญหาของชุมชน สมาชิกภายในชุมชนต้องมีความเข้าใจในปัญหาและการแก้ปัญหาของชุมชน โดยสมาชิกสามารถร่วมกันวางแผนนโยบาย จัดรูปแบบ วางเป้าหมาย รวมถึงร่วมกันจัดหางบประมาณ ตลอดจนรับผลประโยชน์ร่วมกันจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

การใช้นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของชุมชนบ้านถ้ำเสือ เกิดจากการมีส่วนร่วมกันผู้นำและชาวบ้านในชุมชนร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ (สุธาทิพย์ เข็มน้อย, 2554) กระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมา ในลักษณะของการทำงานร่วมกันในการที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม และการดำเนินการร่วมกัน ในการเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อปรับปรุงสภาพทางสังคมในชุมชนหรือเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมมีร่วมใจกันในการระบุปัญหาที่ตนประสบอยู่และร่วมมือกับดำเนินกิจกรรม นั้นให้ลุล่วงไปเพื่อประโยชน์ของชุมชน ซึ่งการใช้นวัตกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แบ่งเป็น 7 รูปแบบที่สอดคล้องกับทฤษฎี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงการวางแผนและกลยุทธ์

1. คุณภาพในการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
  - 1.1 จากกิจกรรมที่ชุมชนมี เช่น การการปั้นกระสุนเมล็ดพันธุ์ การยิงกระสุนเมล็ดพันธุ์เพื่อเพิ่มพื้นที่ต้นไม้ การทำปุ๋ยเบญจคุณ การใช้เตาเผาถ่านอิวาเตะ การพักอาศัยอยู่กับชาวบ้านภายในชุมชนด้วยโฮมสเตย์ การล่องเรือชมธรรมชาติป่าไม้ สามารถบูรณาการได้ดังนี้
    - 1.1.1 ทางด้านกิจกรรม สามารถจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ โดยเชิญวิทยากรจากชุมชน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนนั้นๆ ทำให้เกิดการพัฒนาการเที่ยวของคนในชุมชน
    - 1.1.2 ทางด้านเทคโนโลยี มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีความทันสมัยและสะดวกสบายมากขึ้น เช่น การสแกน QR CODE เพื่อตรวจสอบข้อมูลจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม และให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมเบื้องต้นเพื่อประหยัดเวลาในการตรวจสอบข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
  - 1.2 จัดทำแผนที่การเดินทางมายังชุมชนโดยใช้เทคโนโลยี GPS เพื่อให้การเดินทางมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีความสะดวกสบายต่อนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน
  - 1.3 ชุมชนควรประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับสื่อโดยเฉพาะอย่างยิ่งแอปพลิเคชัน เช่น การจัดทำโครงการ CSR ของชุมชนลงในแอปพลิเคชัน การสอบถามข้อมูล และแจ้งข่าวสารของชุมชนอย่างรวดเร็ว
2. การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ให้เข้ากับไทยแลนด์ 4.0 ภายในชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัด เพชรบุรี
  - 2.1 ส่งเสริมให้บุคคล ชาวบ้านทุกคนภายในชุมชนบ้านถ้ำเสือมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทรัพยากรท้องถิ่นและจัดอบรมสำหรับการท่องเที่ยวของชุมชนถึงบทบาท หน้าที่และการบริการทางการท่องเที่ยว มีการสร้างทัศนคติให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ควบคู่กับการอนุรักษ์ธรรมชาติ สร้างความยั่งยืน และแสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้
  - 2.2 มีการจัดทำ การส่งเสริมทางการตลาดออนไลน์และธุรกรรมการเงินออนไลน์ด้วยตัวของชุมชนเอง โดยการส่งเยาวชนของชุมชนไปเรียนเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อนำกลับมาสอนชาวบ้านให้มีการรู้จักกับเทคโนโลยีมากขึ้น และปรับปรุงการให้บริการของชุมชนตามเทรนด์ของ Digital Marketing โดยคงความเป็นวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชุมชนเอาไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และนวัตกรรมที่เข้ามามีส่วนร่วมภายในชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. ควรมีการศึกษาการยกระดับที่พักแบบโฮมสเตย์ของชุมชนให้มีความหรูหราเนื่องจากเป็นสถานที่ที่เชื่อมโยง และเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีภายในชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
3. ควรมีการศึกษาความเป็นพลเมืองของเยาวชนในชุมชนต่อการคงการรักษาศิลปวัฒนธรรมประเพณี การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในคนรุ่นต่อไปของชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

krasūāng kānthōngthīeo læ kilā hæng prathēt Thai . 2561. nayōbāi kān songsoēm kānthōngthīeo khoṅg ratthabān [rabop ‘ōnlai] . læng thīmā : <https://www.amazingthailand.go.th/th/news/item/> . html (sām Kumphāphan sōṅgphanhārōjhoksip) .

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย. 2561. **นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.amazingthailand.go.th/th/news/item/> .html (3 กุมภาพันธ์ 2560).

Muansang, K. næōthāng kānphatthana kānthōngthīeo bæp mī sūan ruām koṅānī suksā : ‘utthayān nok nā thalē noṅ čangwat Phatthalung . witthayāniphon nī pen sūan nung khoṅg kānsuksā tām laksūt boṅrihān thurakit mahābandit sākā wicha boṅrihān thurakit bandit witthayālai . mahāwitthayālai rāčhaphat song khla , sōṅgphanhārōjhāsipčhet khoṅmūn čāk nangsū sārānukrom Thai samrap yaowachon ... lem yīsipčhet rūāng thī sām likkhasit pen khoṅg phra bāt somdet phračhaoyūhūā . 2560. lakkān khoṅg kānthōngthīeo yāng yangyūn [rabop ‘ōnlai] . læng thīmā : <http://www.truelookpanya.com/blog/content/hāmūnkāophanhokroṅsipsi/> (sām Mīnākhom sōṅgphanhārōjhoksip ‘et) .

โกวิทย์ เหมือนสังข์. “**แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษา: อุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง.**” วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2557ข้อมูลจากหนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฯ เล่ม 27 เรื่องที่ 3 ลิขสิทธิ์เป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.2560. **หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.truelookpanya.com/blog/content/59614/> (3 มีนาคม 2561).

Suphan, K. 2555. niyām hæng phāwā phū nam [rabop ‘ōnlai] . læng thīmā <https://pongmed.wordpress.com/sōṅgphansipsōṅg/kao/sip/definitionofleadership/> : (čhetPhrutsāčhikāyon 2561)

คำโพธิ์ ศรีสุพรรณ. 2555. **นิยามแห่งภาวะผู้นำ** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://pongmed.wordpress.com/2012/09/10/definitionofleadership/> : (7 พฤศจิกายน 2561)

ChatPraphachai, K. 2556. khunnalaksana khoṅg phū nam thī dī phūā ‘ongkōṅ thī khemkhæng rabop ‘ōnlai] . læng thīmā : <http://www.sereechai.com/index.php/sōṅgphansipsām-hā-nung-hok-sāmsipsi-yīsipčhet/sōṅgphansipsām-hā-nung-čhet-yīsipkō-sāmsippæit/hokphanyīsipsōṅg-sōṅgphansipčhet-nung-sipsām-čhet-sāmsipsām-yīsiphā> (čhet Phrutsāčhikāyon 2561)

- คิด ฉัตรประภาชัย. 2556. **คุณลักษณะของผู้หน้าที่ดี เพื่อองค์กรที่เข้มแข็ง** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.sereechai.com/index.php/2013-05-01-06-34-27/2013-05-01-07-29-38/6022-2017-01-13-07-33-25> (7 พฤศจิกายน 2561)
- Sukbanchong, J. *kānphatthana kānthōṅgthiēo yāṅ yangyūn khōṅ nān motdæṅ ‘amphœ pā phayōm chāngwat Phatthalung . wittayāniphon nī pen sūan nung khōṅ kānsuksā tām laksūt sinlapa sāttra mahābandit sākā wīchākān chatkān ‘utsāhakam kān boṛikān læ kānthōṅgthiēo . mahāwittayālai krung thēp , 2559.*
- จันทร์จิรา สุขบรรจง. “**การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง.**” วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2559.
- Sikhram, C. (2012). *phū nam thī pen thāṅkān læ mai pen thāṅkān [rabop ‘ōṅlai] . læṅ thī mā :* <https://www.gotoknow.org/posts/> (Phrutsachikāyon 2561)
- จิตวัฒนา ศรีคราม. (2555). **ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/148464> (7 พฤศจิกายน 2561)
- Ketthasuk, C. (2016). *lakkān mī sūan rūam kap kānphatthana chumchon yāṅ yangyūn . [rabop ‘ōṅlai] . læṅ thī mā :* <https://www.chulabook.com/description.asp?barcode=> (chet Phrutsachikāyon 2561)
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2559). **หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.chulabook.com/description.asp?barcode=9789740332695> (7 พฤศจิกายน 2561)
- Ketthasuk, C. (2011). *kānsūsān kap kān plīanplæṅ khōṅ sangkhom , Krung Thēp... : nak phimchulalongkōṅmahāwittayālai .*
- จินตวีร์ เกษมสุข. 2554. การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chapawang, C. *krabūankān kānmī sūanrūam khōṅ chumchon nai kān ‘anurak pā tonnam phāitai khōṅkān khon yū - pāyang kōṛanī suksā mubān khōṅ rūa tambon pāk song ‘amphœ pāk song ‘amphœ pha to chāngwat Chumphōn . sān niphon nī pen sūan nung khōṅ kānsuksā tām laksūt parinyasinlapasāttrabanthit sākā wīchākān chatkān chumchon khana wittayākān chatkān Mahāwittayālai Sinlapakōṅ wittayākhet sārasonthet phet burī , soṅṅphanhāroṅhāsip ‘et*

ชลลดา ซาปะวัง. “กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำภายใต้โครงการคนอยู่-ป่ายัง
กรณีศึกษาหมู่บ้านคลองเรือ ตำบลปากทรง อำเภอปากทรง อำเภอยะไข่ จังหวัดชุมพร.” สารนิพนธ์นี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2551

Chit Ninphanit lækunthon ฌนาพงศธร. . kāmī sūanruām khoṅg prachāchon nai kānphatthana
chonnabot . nai ‘ēkkasān kānsōḡ chut wichā khwāmrū thuāpai samrap kānphatthana
radap tambon mūbān (Phim khrang thī 3, nūaithī . nonthaburī : rōngphim
mahāwittayaīlai สุโขทัยธรรมาธิราช.1989

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ฌนาพงศธร. 2532. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน่วยที่ .นนทบุรี: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Maninet, T. 2552. khwām māi khoṅg kānthoṅgthīeo [rabop ‘ōṅlai] . læng thī mā : http : / /
mslib . kku . ac . th / elib / multim / books / Tourism sōṅgphanhārōjāsiphok / TRISAWAN
kōkā yīsip kōkā yīsip MATKUL / hā ch 2. pdf (sām Mīnākhom sōṅgphanhārōjāhoksip) .

ฐิรชญา มณีเนตร. 2552. ความหมายของการท่องเที่ยว [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา :
http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism2556/TRISAWAN%20%20MATKUL/05ch2.
pdf (3 มีนาคม 2560).

Sutthichai Panyarot . 2554. khunnalaksana phū nam thī dī [rabop ‘ōṅlai] . læng thī mā : http : / /
oknation . nationtv . tv / blog / markandtony / sōṅgphansip‘et / pæit / sip / entry - nung
(chēt Phrutsachikāyon 2561)

Panyarot, S. 2554. khunnalaksana phū nam thī dī [rabop ‘ōṅlai] . læng thī mā : http : / /
oknation . nationtv . tv / blog / markandtony / sōṅgphansip‘et / pæit / sip / entry - nung (
chēt Phrutsachikāyon 2561)

สุทธิชัย ปัญญโรจน์. 2554. คุณลักษณะผู้นำที่ดี [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://oknation.nationtv.tv/blog
/markandtony/2011/08/10/entry-1 (7 พฤศจิกายน 2561)

Sanyakhan, T. (2007). krabuānkān kāmī sūanruām khoṅg chumchon nai kān ‘anurak pāchāilēn yāng
yīngōyūn kōṅānī suksā tambon bāng khun sai ‘amphoe bān læm chāngwat phet burī . sān
niphon nī pen sūan nung khoṅg kānsuksā tām laksūt parinyā sinlapasāt bandit sākha
wichākān chatkān chumchon khana wittayaīkān chatkān Mahāwittayaīlai Sinlapakōṅ
wittayaīkhēt sārasonthēt phet burī , sōṅgphanhārōjāsip

- ธิดาวรรณ สัณฺญชฺน์. (2550). “กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี.” สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550
- Thira Inthararuang . (2016). lakkān khōng kānthōngthīeo bæp yangyūn yangyūn [rabop ‘ōnlai] . læng thīma http : / / webcache . googleusercontentcomsearch ? q = cache : ovX sipsōng Fsām y čhet tkJ : www . teacher . ssru . ac . th / threera % in / p luginfile . php / čhetsipsām / block % html / content (sām Mīnākhom sōngphanhārojīhoksip ‘et) .
- ธีระ อินทรเรือง.(2559).**หลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนยั่งยืน** [ระบบออนไลน์].แหล่งที่มาhttp://webcache.googleusercontentcomsearch?q=cache:ovX12F3y7tkJ:www.teacher.ssru.ac.th/threera_in/pluginfile.php/73/block_html/content (3 มีนาคม 2561).
- Phatthanaphongsa, N. (2003). kānmī sūanrūām lakkān phūnthān theknik læ kōrānī tuāyāng . Krung Thēp Mahā Nakhōj : hārojīkaōsippæit Print.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง**. กรุงเทพมหานคร:598 Print.
- Chongwutthiwet, N. (1984)sōngphanhārojīyīsipchet kānmī sūanrūām khōng prachāchon nai kānphatthana , Krung Thēp Mahā Nakhōj : sak Sōphon kānphim
- นรินทร์ จงวุฒเวศร์. (2527) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์
- Chongwutthiwet, N.(1984). kānmī sūanrūām khōng prachāchon nai kānphatthana . Krung Thēp Mahā Nakhōj : samnakphim mahawitthayalai Mahidon .
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Chatkun, N. (2007). khwāmāi khōng kānthōngthīeo [rabop ‘ōnlai] . læng thīma : http : / / coursewares . mju . ac . th : pætsip ‘et / TD sāmrojīsāmsiphā / td sāmrojīsāmsiphā / chapter nung / chapter nung % 1. htm (sām Mīnākhom sōngphanhārojīhoksip) .
- นิตา ชัยกุล. 2550. **ความหมายของการท่องเที่ยว** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://coursewares.mju.ac.th :81/TD335/td335/chapter1/chapter1_1.htm (3 มีนาคม 2560).
- Chittangwatthana, B. (2014). kānphatthana kānthōngthīeoyāngyangyūn(SUSTAINABLETOURISM DEVELOPMENT) . Krung Thēp... : sūn wichākān thōngthīeo hæng prathet Thai
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา.(2557). **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (SUSTAINABLETOURISM DEVELOPMENT)**. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- Suanchan, P. (2012). khwām māi khōng phū nam [rabop ‘ōnlai] . læng thī mā : [https://www.gotoknow.org/posts/\(Phrutsachikayon 2561\)](https://www.gotoknow.org/posts/(Phrutsachikayon%202561))
- ประเสริฐ สวนจันทร์. 2555. **ความหมายของผู้นำ** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/271558> (7 พฤศจิกายน 2561)
- Phuasanrasoen, T. (2016) sōngphanhārōjhasipkāo thritsadi phāwa phū nam thī pen lak pæit thritsadi rabop ‘ōnlai] . læng thī mā : <http://tawipan999.wixsite.com/advisor/single-post/songphansiphok/nung/hok> (๕๕๕ Phrutsachikayon 2561)
- ทวีพันธ์ พัชรเสริญ.(2559)**ทฤษฎีภาวะผู้นำที่เป็นหลัก 8 ทฤษฎี** ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://tawipan999.wixsite.com/advisor/single-post/2016/1/6> (7 พฤศจิกายน 2561)
- Intharaman, P. (2017). botkhwām kānmī sūanrūam kap kānphatthanā yāng yangyūn [rabop ‘ōnlai] . læng thī mā : <https://www.academia.edu> (๕๕๕ Phrutsachikayon 2561)
- พจนาน อินทรมานนท์. (2560). **บทความการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.academia.edu> (7 พฤศจิกายน 2561)
- Intharaman, P. (2013). nawattakam kānmī sūanrūam [rabop ‘ōnlai] . læng thī mā : [http://www.academia.edu/\(sām Kumphāphan sōngphanhārōjhoksip\)](http://www.academia.edu/(sam%20Kumphaphan%20songphanharonjhosip)) .
- พจนารณ อินทรมานนท์. (2556). **นวัตกรรมการมีส่วนร่วม** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http://www.academia.edu/\(3 กุมภาพันธ์ 2560\)](http://www.academia.edu/(3%20กุมภาพันธ์%202560)).
- Thambut, P. (2006). ‘ongprakop khōng kānthōngthīeo [rabop ‘ōnlai] . læng thī mā : [http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism sōngphanhārōjhasiphok / KRIT kō kā yīsip TECHAPRASERT / hā % ch 2. pdf](http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism%20songphanharonjhosiphok/KRIT%20ko%20ka%20yisip%20TECHAPRASERT/ha%20ch%202.pdf) (sām Mīnākhom sōngphanhārōjhoksip) .
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). **องค์ประกอบของการท่องเที่ยว** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism2556/KRIT%20TECHAPRASERT/05_ch2.pdf (3 มีนาคม 2560).
- Nitiro, P. kānmī sūanrūam khōng prachāchon nai kānphatthanā chumchon khōng Krung Thēp Mahā Nakhō sukā chapho kōranī kān chat thā phāēn chumchon phung ton ‘ēng khēt wang thōnglāng . wittayāniphon nī pen sūan nung khōng kānsuksā tām laksūt sinlapa sāttra mahābandit (kotmāi læ kānchatkān) Khana Nitīsāt . sathāban bandit phatthanā bōjīhān sāt , sōngphanhārōjhasipchēt
- พรณิลัย นิตโรจน์. “**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง.**” วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(กฎหมายและการจัดการ)คณะนิติศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2557

Siriwong, P. thritsadī thānrāk (Grounded Theory) withī witthayākān wīchāi phūā sāng thritsadī nai kānphatthanā prathēt , bannasān มศก.ท. (sipkāo) : nung Mesāyon Kanyāyon , 2547. Glaser , Barney G . , and Strauss , Anselm L . The Discovery Grounded Theory : Strategies for Qualitative Research . Aldine , pp 271. 1967.

พิทักษ์ ศิริวงศ์. “ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) วิจัยวิทยการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีในการพัฒนาประเทศไทย,” บรรณสาร มศก.ท. (19) : 1 เมษายน – กันยายน, 2547. Glaser, Barney G., and Strauss, Anselm L. The Discovery Grounded Theory : Strategies for Qualitative Research. Aldine, pp 271. 1967.

Khotakan, P. (2016). phāwā phū nam [rabop ‘ōnlai] . læng thīmā : http : / / phinit 0112. blogspot . com / sōḡḡphansiphok / sōḡḡ / blog - post . html ? m = nung (čhet Phrutsachikāyon 2561)

พินิจ โคตะการณ. (2559). ภาวะผู้นำ [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://phinit0112.blogspot.com/2016/02/blog-post.html?m=1> (7 พฤศจิกายน 2561)

Kanchanamai, P. (2010). thritsadī phāwā phū nam [rabop ‘ōnlai] . læng thīmā : https : / / sites . google . com / site / mbakrabi / thvdsi - phawa - phuna (čhet Phrutsachikāyon 2561)

พิสิฐชัย กาญจนามย์. (2553). ทฤษฎีภาวะผู้นำ [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/mbakrabi/thvdsi-phawa-phuna> (7 พฤศจิกายน 2561)

Atamnuaui, P. (2014). khwām māi khōḡḡ nawattakam [rabop ‘ōnlai] . læng thīmā : https : / / pheerayoota . wordpress . com / sōḡḡphansipsī / sām / sip ‘et / what - is - innovation / (sām Kumphāphan sōḡḡphanhāḡḡhoksip) .

พีระยุทธ อาจอำนวย. (2557). ความหมายของนวัตกรรม [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://pheerayoota.wordpress.com/2014/03/11/what-is-innovation/> (3 กุมภาพันธ์ 2560).

Charuchinda, P. (2013). panhā sētthakit khōḡḡ prathēt Thai [rabop ‘ōnlai] . læng thīmā : https : / / sites . google . com / site / classroomsocial / lesson / unit hok / sōḡḡ (sām Mīnākhom sōḡḡphanhāḡḡhoksip) .

เพ็ญศิริ จารุจินดา. (2556). ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/classroomsocial/lesson/unit6/02> (3 มีนาคม 2560).

Srikampha, P. (2014). laksana khōḡḡ kānthōḡḡthīeo bāep yangyūthī . Krung Thēp... : sūn wīchākān thōḡḡthīeo hāng prathēt Thai

เพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557). ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

Rupngam, Y . (2002). kānmī sūanruām khoṅg kharāṭchakaṅ samnak ngoppramān nai kanpatirū rabop rāṭchakaṅ . phāk niphon sinlapa sātra mahābandit , sathāban bandit phatthanaṅ boṛihān sat .

ยุพาทรรูปรงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณ ในการปฏิรูป ระบบราชการ. ภาคนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Praphatphong, R . kānmī sūanruām khoṅg prachāchon nai kānchat thā phāen phatthanaṅ sām pi 'ongkān boṛihān sūan tambonkhām thao 'amphoe māng chāngwat nakhōṅ phanom . wittayāniphon nī pen sūan nung khoṅg kānsuksā tām laksūt parinyā rat pra sātsana sātra mahābandit sakhā wichā ratthaprasāsanasāt bandit wittayalai . mahāwittayalai rāṭchaphat Maha Sarakham , soṅgphanhāroṛihāsipkāo

ฤกษ์ดาว ประพัฒน์พงษ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม.” วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2559

Wongwanit, W. 2007: 9. praphet khoṅg kānthoṅgthieo [rabop 'oṅlai] . læng thīma : http : / / empoto . com / archives / soṅgroṛsisipchet (sām Mīnākhom soṅgphanhāroṛihoksip) .

วรรณ วลัยวานิช.2550 : 9. ประเภทของการท่องเที่ยว [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://empoto.com/archives/247> (3 มีนาคม 2560).

Mingmaninakhin W. (1988). kānphatthanaṅ chonnabot Thai . Krung Thep Mahā Nakhōṅ : rōngphim mahāwittayalai Thammasāt .

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2531. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Phetkhao, S. kānmī sūanruām nai kitčakam dān khwāmrapphitchōp toṅ sangkhom khoṅg phanakngān radap patibatkān thanākhaṅ krung Thai chāmkat mahāchon nai chāngwat rāt burī kānchana burī læ Nakhōṅ Pathom wittayāniphon nī pen sūan nung khoṅg kānsuksā tām laksūt parinyā sinlapa sātra mahābandit sakhā wichākān chatkān phāk rat læ phāk 'ēkkachon Mahāwittayalai Sinlapakōṅ , soṅgphanhāroṛihāsippæt

ศศิเพ็ญ เพ็ชรขาว. “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานระดับปฏิบัติการธนาคารกรุงไทย จำกัด มหาชน ในจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และนครปฐม” วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558

- Chatuon, S. (2009). khwāmāi khōng kānthōngthīeo [rabop ‘ōnlai] . læng thīma : [http : / / mslib . kku . ac . th / elib / multim / books / Tourism soṅgphanhāroṅhāsiphok / KRIT kōkāyīsip TECHAPRASERT / hā % ch 2. pdf](http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism%20soṅgphanhāroṅhāsiphok/KRIT%20kōkāyīsip%20TECHAPRASERT/hā%20ch%202.pdf) (sām Mīnākhom soṅgphanhāroṅhoksip) .
- สมชาติ อุ๋อัน. 2552. **ความหมายของการท่องเที่ยว** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism2556/KRIT%20TECHAPRASERT/05_ch_2.pdf (3 มีนาคม 2560).
- Samnakngannawattakam hæng chaṭ . 2558. rūpbæp nawattakam [rabop ‘ōnlai] . læng thīma : [http://www. nia . or . th / innovationdistrict / \(sām Kumphāphan soṅgphanhāroṅhoksip \)](http://www.nia.or.th/innovationdistrict/(sām%20Kumphāphan%20soṅgphanhāroṅhoksip)) .
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. 2558. **รูปแบบนวัตกรรม** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.nia.or.th/innovationdistrict [http://](http://www.nia.or.th/innovationdistrict) (3 กุมภาพันธ์ 2560).
- Phisiri, S. prathān thanākhaṅ tonmai . samphaṭ . kao Tulākhom soṅgphanhāroṅhoksip ‘et
สุเทพ พิมพ์ศิริ. ประธานธนาคารต้นไม้. สัมภาษณ์. 9 ตุลาคม 2561
- Khemnoi, S. patchai thī song phon toṅkānmī suānrūam nai kānchatkān kānthōngthīeo yāng yangyūn
kōṅānī suksā talāṭ bāng luāng ‘amphoe bāng lēn chāngwat Nakhōṅ Pathom kān khonkhwā
‘itsara nī pen suān nung khōng kānsuksā tāṃ laksūt parinya sinlapa sātra mahābandit
sākha wīchākān chatkān phāk rat læ phāk ‘ēkkachon Mahāwitthayalai Sinlapakōṅ ,
soṅgphanhāroṅhāsipsī
- สุธาทิพย์ เข้มน้อย. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดบาง
หลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554
- Rapeepat, A. (1984). kānmī suānrūam khōng chumchon nai kānphatthanā chonnabot nai saphāp
sangkhom læ watthanatham Thai . Krung Thēp Mahā Nakhōṅ : sak Sōphā kānphim .
- อดิน รพีพัฒน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย**.
กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- Ongkonkānthōngthīeo lōk hæng Sahaprachāchāṭ . 2560. phon samruāt khwāmtoṅgkān khōng
nakthōngthīeo tāngprathēt thī toṅkān khao mā thōngthīeo phāinai prathēt Thai [rabop
‘ōnlai] . læng thīma : [https : / / www . eunwto . org / doi / book / 10.18111 / \(sām Mīnākhom soṅgphanhāroṅhoksip \)](https://www.eunwto.org/doi/book/10.18111/(sām%20Mīnākhom%20soṅgphanhāroṅhoksip)) .
- องค์กรการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ. 2560. **ผลสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่
ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศไทย** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<https://www.eunwto.org/doi/book/10.18111/9789284419029> (3 มีนาคม 2560).

Phrathat, O. kānmī sūanrūām khoṅg prachāchon nai kānphatthana chumchon nai phūnthī ko Rattanakoṣin koṛānī suksā chumchon poṃm มหาภาพ. kān khonkhwā 'itsara nī pen sūan nung khoṅg kānsuksā tāṃ laksūt ratthasāt mahābandit (kān boṛihān čhat kāsa thāraṇa) sākha wīchākān boṛihān čhatkān sāthāraṇa samrap nakboṛihān khana ratthasāt . mahāwitthayalai Thammasāt , soṅgphanhāroṛihāsippæit

อรทัย พระทัต. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ กรณีศึกษา ชุมชน ป้อมมหากาฬ.” การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารจัดการสาธารณะ)สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558

Siphum, U. (2011). watthuprasong khoṅg kānthoṅgthieo [rabop 'oṅlai] . læng thīma : http : / / mslib . kku . ac . th / elib / multim / books / Tourism soṅgphanhāroṛihāsiphok / KRIT koṛkā yīsip TECHAPRASERT / hā % ch 2. pdf (sām Mīnākhom soṅgphanhāroṛihoksip) .

อุษณีย์ ศรีภูมิ. (2554). **วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism2556/KRIT%20TECHAPRASERT/05_ch_2.pdf (3 มีนาคม 2560).

ภาษาต่างประเทศ

Rob Gilbert. 2560. **การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี. (2560). **ข้อมูลจังหวัดเพชรบุรี** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://phetchaburi.cdd.go.th/> (3 มีนาคม 2560).

Tourism Western Australia. 2008. **ทฤษฎี5A** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://mslib.kku.ac.th/elib/multim/books/Tourism2556/KRIT%20TECHAPRASERT/05_ch_2.pdf (3 มีนาคม 2560).